

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVIII Ч. 253. Джерзі Сіті, Н. Дж., вівторок, 29-го жовтня 1940.

No. 258. Jersey City, N. J., Tuesday, October 29, 1940.

VOL. XLVIII

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. П'ЯТЬ ЦЕНТИ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ.

Тел. „Свободи“: B'Ergen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: B'Ergen 4-1016. 4-0807.

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ВИЛКИ ПРО ЗАДЕРЖАННЯ ВІДПОВІДНИХ ЛЮДЕЙ

НЮ ЙОРК. — Вендел Вилкі в своїй виборчій програмі заповідає, що коли вийде президентом, то зовсім не буде перетрясати до самого споду цілої адміністраційної машини. Навпаки, він обіцяє, що здібних людей в теперішній адміністрації залишить. Змінить лиш деяких. Та, наставляючи нових він зовсім не буде руководитись партійними засадами. Здібність виконувати дану роботу буде мірилом назначення, а не чиясь партійна приналежність, казав він.

Про мешканеву справу Вилкі сказав, що на випадок його вибору, буде старатись заохочувати приватний капітал до будови нових мешкань. Він сказав, що, на загал, мешкання нині є дуже дорогі, з виїмком тих нечисельних мешкань, що побудовані державними коштами. Треба прямувати до того, щоб всі мешкання подешевіли, казав Вилкі.

ЛУІС ДОБИВАЄТЬСЯ ЗГОДИ ЗО СТАЛІВНЯМИ.

ВАШИНГТОН. — Джан Луїс, голова К.П.О., звелів створити комісію, яка засяде вквортці до повних переговорів з компанією Репоблік Стіл. Ця компанія здавна веде війну з К.П.О., викинувши з праці більше число робітників. Тепер компанія склонна піти на уступки. Юнія домагається, щоб викинути робітників назад прийняти і заплатити їм взад платню. Ця платня для всіх робітників виноситься кілька мільонів доларів. Компанія склонюється тепер до заплачення цих грошей. Вже в своїй промові, в якій він заявився за Вилкого. Джан Луїс налякав, що до того замирення з Републік Стіл може прийти.

ДАЙКСТРА ПРО ПОБІР НОВОБРАНЦІВ.

ВАШИНГТОН. — Кларенс Дайкстра, голова поборників бюр, заявив, що всі робітники і власники фабрик та варстатів, заняті в виробі зброї, матимуть згляд при побірі до війська. Їх тепер не будуть покидати до служби, бо їх присутність при виробі зброї є більше потрібна для національної оборони, ніж їх присутність у військових касарнях. Дайкстра ще раз підкреслив, що згляд матимуть також ті особи, які удержують родини.

ЗАТОНУВ КАНАДІЙСЬКИЙ КОНТРОРПЕДОВЕЦЬ
ОТАТА. — Внаслідок зударення з одним торговельним кораблем затону на широкім океані канадійський контрорпедовець „Маргарі“. Згинуло при тому 140 вояків і старшин.

АЛЬМАЗАН ЗАПОВІДАЄ ПЕРЕМОГУ.

НЮ ЙОРК. — Мексиканський генерал Альмазан, який в минулих мексиканських виборах був президентським кандидатом проти генерала Камача, заповів тепер, що буде далі добиватись президентури, бо це він виграв у тих виборах, а не Камача. Альмазан каже, що він виграв більшістю 90% голосів. Але Камача є вибранцем президента Карденаса і той піддержав його, та шляхом різних надужит першешню віддав йому, скаржачься альмазанівці. З першим грудня ц. р. нововибраний президент має обняти владу. Альмазан заповів, що він ту владу таки перебере, бо його піддержить армія.

ПРИНЯТТЯ В ЧЕСТЬ ПАНІ ВІЛКІ.

НЮ ЙОРК. — Минулої суботи відбулось мале прийняття в готелі „Рузвелт“ в честь пані Вилкі. Прийняття влаштовував чужоговорячий відділ при републіканським виборчим комітеті в Ню Йорку. Кожна національність вислала на те прийняття по кілька жінок убраних у народні строї. Серед них були три українки в народних строях.

БИЗНЕС НА СВІТОВІЙ ВИСТАВІ.

НЮ ЙОРК. — Обраховують, що за цілий час Світової Вистави в Ню Йорку продано 16 мільонів і 222 тисяч „гат догс“, себто гарячих ковбасок. Водночас продано також... 172,800 порошків в биль голови.

ГОТОВІСТЬ АМЕРИКАНСЬКОЇ ФЛОТИ.

ВАШИНГТОН. — З нагоди „дня фльоти“ по всіх містах Америки відбулись паради, маючи за цілі об'явити американську суспільність зо станом фльоти і її завданнями. Секретар фльоти, Накс, вголосив промову і сказав, що американська фльота мусить бути готова на двох океанах відбити напад. Те саме потвердив адмірал Старк, додаючи, що навіть існує поважна загроза нападу на обох океанах водночас.

МЕКСИКО ДОЗВОЛЯЄ ВИВІЗ ДО ЯПОНІ.

МЕКСИКО СІТІ. — Хоч Мексико великодушно кілька днів тому заборонило вивіз газоліні та інших воєнних продуктів до Японії, мовляв, тому, щоб солідаризуватись з Америкою, то вже кілька днів по тій забороні знов дано дозвіл на вивіз всяких продуктів до Японії. Цей дозвіл дано тому, бо мексиканське економічне життя внаслідок заборони знайшлося у поганім стані, кажуть представники мексиканського уряду.

ЗАКІНЧЕННЯ СВІТОВОЇ ВИСТАВИ В НЮ ЙОРКУ

НЮ ЙОРК. — Минулої неділі в 12 годині вночі закінчено Світову Виставу в Ню Йорку. Сурмачі заграли кінцеву пісню і вниз почали опускатись прапори. Цього останнього дня прибула на виставу величезна маса людей, поверх пів мільона. Дивним те, що заряд Вистави колись, на початку, розраховував, що пів мільона людей буде відвідувати Виставу щодня, впродовж цілого сезону. Тимчасом цей вершок осягнув не перший, ні другий день, тільки останній день Вистави. Під моральним оглядом Вистава випала добре. Називають її „найкращою виставою на світі“. Але під матеріальним оглядом Вистава недописала. З кожного долара, вложеного в Виставу, повернуло лише 38 центів. Проте місто Ню Йорк скористало на тім чимало, бо десятки мільонів людей, що приїздили до Ню Йорку, залишили в нім чимало гроша.

А тепер пишні виставові будинки будуть наперед обірані з їх окрас, а опісля будуть розібрані. Така доля в першу чергу чекає трильон і перисферу. Залишаться лиш деякі будинки. На тім місці буде побудований публічний парк.

РУЗВЕЛТ ПРИЇХАВ ДО НЮ ЙОРКУ

Президент Рузвелт приїхав до Ню Йорку, щоб тут виголосити декілька політично-виборчих промов. Він обіде всі п'ять ньюйоркських дільниць і в кожній з них виголосить промову.

ПРИЇЗД АМБАСАДОРА КЕНЕДІЯ

З Лондону приїхав до дому американський амбасадор Джоєф Кенеді. Журналістам він відмовився говорити щонебудь про європейське положення. Зазначав лише, що має чимало що говорити. Але не буде говорити так довго, доки не побачиться з президентом Рузвелтом та не здасть йому звіту. Опісля буде говорити для широкої публіки.

ВІДГОМІН ПРОМОВИ ДЖАНА ЛУІСА

Промова Джана Луїса, в якій він виразно піддержав Вендела Вилкого, а виступив проти Рузвелта, викликала в робітничих юніях широкий відгомін. Більшість юнійних провідників гостро таврує цей виступ та каже, що через те Джан Луїс втратив впливи серед робітництва. До них належить юнія автомобілевих робітників, яка вислала до президента Рузвелта запрошення, щоб говорив на її вічу, а вона збере 250,000 слухачів.

БАЛКАН З ОСТРАХОМ ЖДЕ УДАРУ ОСІ

БІЛГОРОД (Югославія). — Балканські часописи тепер уже не сумніваються, що держави осі постановили вдарити проти Англії через Балкан.

Роблять такий висновок на основі італійської кампанії проти Греції. З цієї кампанії вони приходять до переконання, що Німеччина й Італія думають починати нову фазу війни проти Англії через викидання англійських флотних баз з Греції.

Югославія припускає, що одним з перших кроків для цієї війни буде піднесення до магань до Югославії з боку Малярщини.

Югославські військові керманічі кажуть, що Югославія буде боронити своєї незалежності.

БЕРЛІН ПОДАЄ ВІСТКУ ПРО „НОВУ ДУНАЙСЬКУ ГРУПУ“

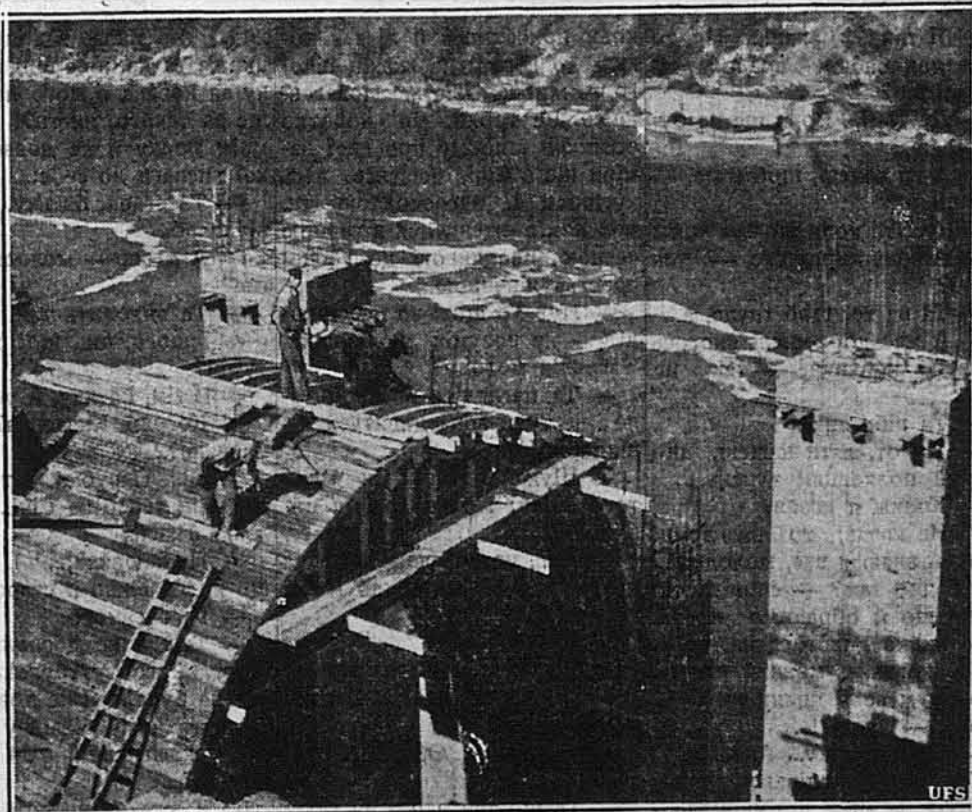
БЕРЛІН. — Німецький уряд подав до публічного відома вістку про створення нової інтернаціональної комісії для справ ріки Дунаю.

Мовляв, створення цієї комісії є впливом конференцій Німеччини, Росії й Італії. Крім цих держав у комісії будуть мати своїх представників ще Румунія, Малярщина, Болгарія, Югославія й Словаччина.

БОЛЬШЕВИКИ ПРО АНГЛІЙСЬКО-АМЕРИКАНСЬКУ КООПЕРАЦІЮ

МОСКВА. — „Большевик“, місячний орган комуністичної партії, каже, що Америка вишле незадовго флотні відділи до Сингапора й інших британських флотних баз.

Каже „Большевик“, що англійсько-американську кооперацію диктує Вол-стріт, себто американська біржа.

НОВИЙ МІСТ. — Над водопадом Найагари ставлять новий міст на місце того, що завалився під напором криги в 1938. році. На світліні: викінчують перший цементовий лук моста. Старий міст називався „Фолс Бريدж“, новий буде називатись „Рейнбоу Бريدж“, видно від веселки, що грає на випарах з водопаду в сонячні дні. Залізні шнури будуть проведені понад водопад уже в грудні.

„МИРОВА ОФЕНЗИВА“ ГІТЛЕРА В ПОВНІМ РОЗГОНІ

Франція згодилася на Гітлерові домагання „в засаді“.

ВІШІ. — Французький уряд дав до зрозуміння, що на конференції Гітлера з прем'єром маршалом Петеном Франція згодилася „в засаді“ на пропозиції Гітлера „відбудувати мир в Європі“.

Французький кабінет міністрів вислухав звіну Петена й Ляваля й прийняв цей звіт однодушно.

Комунікат додає, що кооперація Франції й Німеччини буде відноситись лише до справ політичних і економічних.

АНГЛІЯ ТЕЖ АПЕЛЮВАЛА ДО ПЕТЕНА.

ЛОНДОН. — Англійський урядовий комунікат розкриває, що англійський король Юрій Шестий апелював до французького прем'єра Петена не піддаватися натискові Гітлера, запевняючи його, що Англія на випадок перемоги допустить Францію користати з перемоги.

Англійські газети говорять багато про „мирову кампанію“ Гітлера. Вони натякають, що відклик короля до Петена певно прийшов запізно.

МУСОЛІНІ ВИБИРАЄТЬСЯ НА НОВУ КОНФЕРЕНЦІЮ.

РИМ. — Прем'єр Мусоліні вибрався на нову конференцію. Має вона відбутися або в Фльоренції або десь поза Італією. Здається на ній будуть приявні: Гітлер, Петен і Франко.

МУСОЛІНІ ПРИСКОРЮЄ ГРЕЦЬКУ КРИЗУ.

РИМ. — Італійські офіційні комунікати говорять про ріжні грецькі інциденти здовж альбанської границі.

Ці донесення всі пояснюють як доказ, що італійський уряд шукає притоки почати інтервенційний наїзд на Грецію в найближчій будучості.

Грецький уряд у своїм комунікаті заперечує італійські вістки, бупімото греки допускаються якихнебудь насильств здовж альбанської границі.

ДОНОСЯТЬ ПРО БОМБАРДУВАННЯ КОРАБЛЯ „ЕМПРЕС ОФ БРИТЕН“.

БЕРЛІН. — Німецький офіційний документ доніс, що німецькі летуни кинули в неділю рано бомби на великий корабель „Емпрес оф Бритен“ і запалили його. Донесення каже, що сталося це коло 60 миль на захід від берега Ірландії. Мовляв, корабель горить і моряки його покинули.

Корабель „Емпрес оф Бритен“ належить до найбільших кораблів світа. Має він містоти 42,348 тон. Належить до Канадів Песифік“. Англійські донесення про цю втрату мовчать.

ЗАВЗЯТІ БОМБАРДУВАННЯ СТОЛИЦЬ У НЕДІЛЮ.

ЛОНДОН. — Бритійські летуни бомбардували в нетілю німецьку столицю, націлюючися на залізничні двірці, фабрики й військові об'єкти.

У норвезьких водах вони заатакували й затопили один німецький транспортний корабель містоти 2,500 тон.

Англійський комунікат каже, що англійські бомбардування мають глибоке враження на німецькі настрії.

ДЕ ГОЛЬ ТВОРИТЬ „ВІЛЬНИЙ УРЯД“.

ЛОНДОН. — У своїй проклямації, виданій у місті Леопольдвілі, в бельгійському Конго, в Африці, французький генерал Шарль де Голь подав заяву, що він створив Радю Оборони Французької Імперії.

Заява каже, що „кількох безчесних політиків“ віддало Французьку Імперію в руки ворогів. Вона каже далі:

„Як французький уряд і представники французького народу не можуть існувати незалежно від ворога, так довго їх влада, яку досі формально виконував начальник держави й рада міністрів, буде виконувана провідником Вільних французьких сил при допомозі Ради Оборони“.

НІМЦІ ЗНОВУ АТАКУЮТЬ БУЛИТА.

БЕРЛІН. — Націстичний орган „Фелькішер Беобахтер“ заповідає, що він напечататиме незадовго нові документи, які, мовляв, докажуть, що американський амбасадор у Франції Булит вів кампанію за втягнення Америки в війну по стороні Франції й Англії.

Ця газета закидає теж таку політику президенту Рузвелтові.

ПОЛЯКИ КАЖУТЬ, ЩО ГІТЛЕР РОБИТЬ ЕСПАНІЇ ДАРУНКИ З ГРАБІЖІВ.

ЛОНДОН. — Як каже один польський священик, що шойно вернувся з Еспанії, Гітлер зробив Франкові дарунки з вартісних релігійних образів, начинь, статуй, тощо, але фотографії цих дарунків, поміщені в еспанських газетах, переконали священика, що більшість цих дарунків нагроблено в польських церквах у Польщі.

НА ТЕМУ ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКИХ ВЗАЄМИН

В „Газеті Католицькій“, що виходить у Вінніпегу, появи- лася минулого тижня стаття Александра Равського п. н. „Погляд на Східну Європу“. Стаття цікава з того боку, що в ній автор досить обширно обговорює українську проб- лему. Постараємося ось тут коротко переповісти зміст статті.

Автор виходить з того за- ключення, що прилучення за- хідно-українських і білорусь- ких земель до Радянської Росії є тимчасове. Росія, каже автор, ці землі по війні втра- тить, бо „польська держава і польська політична думка не визнала, не визнає і ніколи не визнасть фактів, dokonаних Советами на Сході“. Росія, твердить далі автор, ті землі втрапить і то без огляду хто вииграє війну. Коли німці побі- дять, то вони без труда розі- в'яжуть Росію і заберуть україн- ські і білоруські землі. Колиж побідить Бритійська Імперія, то й тоді ті землі будуть від неї відібрані і очевидно при- лучені до Польщі, „бо тепе- рішній стан річей, скорше чи пізніше, в часі війни чи по війні Бритійської Імперії буде повалений“.

Значить поляки далі мають надію, що так чи інакше у- країнські землі остануть при Польщі. Вправді автор, пишу- чи про „Малопольську Сход- ню (офіційна назва Схід- ної Галичини у бувшій Поль- щі), каже, що ці терени є „переважно або частинно у- країнські“. Однак це не піддає йому думки, що ті „переваж- но українські“ землі прецінь також мають право до само- стійного життя... Ті землі далі мають вернути під Польщу, бо цього вимагає „польська держава і польська політична думка“. На це ми скажемо, що ті землі до Польщі не повер- нуть, бо цього вимагає укра- їнська політична думка, яка вже підготувала український нарід до своєї власної дер- жави.

Автор статті доказує, що прибалтійські держави (Лит- ва, Латвія, Естонія) так довго існували, доки не впала Поль- ща, яка була найпершою опі- кункою їх самостійності. В моменті, коли Польщі не ста- ло, Росія без одного виступу перевела окупацію згаданих державок. З тим твердженням ми не станемо спорити. Мож- ливо, що в ній є деяка доза правди.

Стаття широко описує всі ті благодаті, що їх україн- ський нарід дізнавав під кри- лами Білого Орла. Автор твердить, що мимо політичної боротьби в „Малопольське Сходній“ український нарід за 20 літ приналежності до Польщі скріпився економічно і політично а „хлоп“ украї- нський підніс свою життєву ступу. Можливо, що читачі „Католицької“ повірять авто- рові. Миж зі своєї сторони скажемо, що останні 20 літ були для українського народу літами пайтяжчого гнету. До- казів на це аж за багато. Чи їх треба ще раз вчисляти? Пригадаємо тільки найважні- ші. Українське шкільництво майже відлоти зруйноване. Польська колонізація мазу- рами прикладала ніж до укра- їнського горла. Перманентні „нацифікації“ українського народу. Палення, насильна грабів церков і т. д. Цеж за- ледви відомі річі, які НІКО- ЛИ не забудуться. Тверджен- ня про — економічний добро- бут українського народу це кпини.

Годимося з автором в тому, що комуністична окупація принесла страшний гнет еко- номічний. Однак комуністич- ний уряд не буде українсько-

го народу польщити. А це вже щось варта. Москва зліквіду- вала польську колонізацію. Це також не без вартости.

Автор кпить собі, що через прилучення західних україн- ських земель українці досягну- ли „соборність“. Нехай собі кпить на здоров'я, а ми таки думаємо, що факт соборности має для українського народу деяке позитивне значіння вже хочби тому, що тепер україн- ський нарід в одній тюрмі, а не в чотирьох. Тепер один во- рог, а не чотири, як це було до тепер і з одним ворогом легше боротись ніж з чо- тирма.

В статті написано, що на ту „соборність“ інакше глядять українське населення Захід- ної України, а інакше україн- ська еміграція в Канаді і Злу- чених Державах. Автор твер- дить, що в Старім Краю і по- ляки і українці, зрозуміли, що їм треба спільно боротися зі спільним ворогом. Цього не видить українська емігра- ція, яка далі стоїть на проти- польському становищі і ті- шиться, що українські землі прилучено до Советської У- країни. Автор апелює до у- країнської еміграції, щоб во- на змінила своє становище. Не думаємо, що апель буде мати який успіх так довго, доки „польська політична думка“ буде далі настоювати на тому, щоб українські землі знов були прилучені до Поль- щі. Коли та „польська полі- тична думка“ буде зреформо- вана в тім зміслі, що Польща має бути відбудована на ет- нографічних польських зем- лях, а на українських етногра- фічних землях має бути укра- їнська влада, то тоді буде можна говорити про „спільну борбу зі спільним ворогом“. Не інакше.

Годимося з твердженням ав- тора, що „правдою є, що блу- ди, яких допускалася стара і нова Польща на українським терені все приносили для поль- ської державної сили тяжкі у- дари“. Пригадуємо однак, що межі поляками були відважні одиниці, почавши від Петра Скарги, а скінчивши на Же- ромським, які час від часу твердили те саме, що каже ав- тор нині. Однак ні один поль- ський уряд не послушав тих голосів. В історії Польщі за- ввесь час приналежності до неї українських земель бук- вально не було ні одного мо- менту, у якім український на- рід не був гнетений і переслі- дуваний. Деж тоді є запорука, що ті „блуди“, про які автор легенько згадує, не повто- ряться? Польща мала час зреформувати своє відношен- ня до українського народу. Однак цього не зробила. На- віть ніколи не пробувала. У- країнці жили з поляками від 1340 р. до вересня 1939. Отже повних 600 літ. Нехай п. Ра- вський, автор статті, вкаже нам бодай один момент з історії, коли то українцям жилося під Польщею добре. Нехай вкаже на один однісенький момент. Такого моменту нема, а самі визнання до згоди, щоб боро- нити „нашом і вашом вол- ность“ це пуста балаканина, до якої український нарід не приважує ніякого значіння. У- країнський нарід польської курателі ні спілки з поляками не хотів, не хоче і на неї ніко- ли не погодиться. Українсь- кий нарід прямує до повної суверенности українських зе- мель. Коли польський нарід зрозуміє інтенції нашого на- роду і не хоче кидати нам колод під ноги, тоді, можли- во, прийде час на апель до спільної боротьби за волю о- бох, рівнорядних, однак у державнім зміслі розділених, народів.

(„Канадійський Фармер“).

РІЧНИЦЯ СТАТУЇ СВОБОДИ

..Дня 28. жовтня 1940. року ми на 54 роки від часу збудов- ання Статуї Свободи, цього найбільше ціненого, символа Америки. Стоячи як постійний сторож в середині морського заливу Нью Йорку, вона так сильно кріпила почування на- дій і вдячності у серцях мі- ліонів ново прибуваючих лю- дей до Злучених Держав, як жадний інший того рода сим- вол у світі.

Коли перший раз прибув до берегів Америки французький різьбар, Фредерик Август Бар- тольд, зараз після 1870. року, йому як любителів свободи, розчарованому французькою комуніою, впала на думку ідея будови пам'ятника. Та ідея в ньому так сильно закоріни- лась, що по повероті до Фран- ції він сейчас взявся за працю для зреалізації своїх дум- ок.

Для тої цілі засновано то- варство з визначних французів. Почато збірку пожертв по- цілій Франції, щоб сфінансу- вати великі мрії про „Свободу Освічуючу Світ“, котрі були у- роїлись в голові різьбара Бар- тольді. Пожертви напливали на руки комітету малими й більшими датками, багато з них від найбіднішого населе- ння краю, котре дорожило сво- бодою як невимірною ідеєю. Бувало так, що пожертви не дописували, але Бартольд, щоб діппяти свого, віддав свій власний маєток як гаран- тію для викінчення статуї.

Бартольд допоміг збиранню фондів. Він теж сам знявся працюю над виробом великої бронзової статуї, виробив шкільці її розміру та обняв на- гляд над виливанням її частин. Вся праця забрала повних п'ять років часу. Накінцї її зложено у Парижі 1881. року. До то- го часу всі кошта будови ви- носили \$250,000.

Тимчасом роблено старання про кооперацію у Сполучених Державах. Року 1883. комітет нарешті почав збирати фон- ди через прилюдні субскрип- ції в цьому краю для будови фундаменту, на котрім мала стояти величезна статуя. Фон- ди призбирано і будову під- ніжка викінчено 1886. року.

Остров Бедло, у Ньюйорсьім заливі, призначено на те, що- би там стояла велика статуя, збудована по тамтїм бої Ат- лантійського Океану. По ви- кінченню підніжка, збудовану статуя на залізних опорах привезено до Америки і сильно прикріплено до фундаменту.

Дня 28. жовтня 1886. року підчас величавої церемонії, по- лученої з виміною ширих поба- жань між Францією і Злучени- ми Державами, в котрій прий- мали участь тисячі народу, від- булось святочне відслонення Статуї Свободи. Святом про- водив тодішній президент Клівленд. Бартольд теж був привийний на відслоненні, щоб бачити довершення свого діла, якому він присвятив п'ятнацять років свого життя.

Остаточне обчислено, що весь кошт великої статуї, най- більшої у світі, виносив круг-

ло \$600,000. Вона сама важить приблизно 450,000 фунтів, або 225 тон. В її великій руці може стояти сорок людей, а двана- цять у походні, піднесений ви- соко понад її кільчатою ко- роною. Треба було покласти 403 ступні, щоб можна дїста- тись на самий верх походні. Світло, котре нічно світить з походні, вставлене і вдержува- ле державною службою і слу- жить як провідник для пільо- тів.

Ось деякі дані про Статую Свободи: її висота від поверх- ні води до кінця походні 301 стіп і три цалі; від ніг до го- лови 111 стіп і шість цалів; руки 16 стіп і п'ять цалів дов- гі; всказуючий палець має ві- сім стіп, а розмір нігтя має 13 через 10 цалів. Інші розміри є такі: голова є на 17 стіп ви- сока, а десять стіп широка, че- бто від одного до другого вуха; віддал між очима має дві стопи і шість цалів, права рука 42 стопи довга, а груба 12 стіп; уста мають три стопи. В поясі статуя має 35 стіп гру- бости.

Загальна Рада — ФЛІС.

КАПІТАН

Пані Дороті Андерсон з Сан Педро, в стейті Каліфорнія, це одна з небагатьох американ- ських жінок, що мають від у- ряду лайсенс на капітана ко- рабля. Вона зголосилася до державної служби на випадок війни.

ЯПОНСЬКО-РОСІЙСЬКІ ПЕРЕГОВОРІ

МОСКВА. — Російський ко- місар заграничних справ Мо- лотов прийняв на авдієнції но- вого японського амбасадора в Росії, генерала Татекаву, що приїхав сюди на переговори.

ЧОМУ РОБІТНИКИ НЕ ХОЧУТЬ ПРАЦЮВАТИ В МІСЦІ ГОРКОГО?

Центральний московський у- ряд занепокоївся положенням, яке витворилося в Нижньому Новгороді, що тепер дістав на- зву Місто Максима Горького. Продукція в автомобілевій фабриці, улаженій на зразок Фордових, що мала початись ще 1. січня 1932. року, не по- чалася й досі, хоч тепер до- винні би вже працювати силою пари. Робітники не хочуть працювати в тій фабриці тому, що в дільниці, де їм признач- ли мешкання відносини меш- кальні дуже погані. Так само харчові.

Московська „Правда“ з огір- ченням описує відносини в Нижньому Новгороді, що при- гадують життя героїв із пєси Горького „На дні“. „Правда“ пише дослівно таке:

„В бараках повно бруду, не- має синників. На обід треба ждати аж дві години в черзі. Драстичним приміром є 13-ий стрейтстрест (будівельний грест). В січні працювало там 8,000 робітників, у березні 5, 000 а від початку червня доте- пер 2,000 робітників. Мали по- будувати 10 домів типу „І- покс“, поставили лише п'ять. Мали побудувати 75 менших домиків; 100 деревляних доми- ків — не поставили ніодного.

Досі мали покінчити вну- трішнє улаження в 12 трипо- верхових домах соціалістично- го міста, та й тут нічого не зробили. Шпиталь почали бу- дувати, однак будову пере- рвали. Відділ головних буді- вель, що є під управою Едель- тама в Європі, нема свободи, нема вільного слова, лише во- ля поодиноких диктаторів. Там ці ідеї „незаступаємості“

одної людини — може мати примінення. В нас, Богу дяку- вати, панує демократія, в якій кожний горжаний без огляду на його політичні чи релігій- ні переконання, має змогу ви- словлюватися на різні публіч- ні справи та безпосередньо брати участь у публічному житті.

Тому то вважаю цю док- трину одної людини при вла- ді довшє ніж дві каденції скрайньо небезпечною для дальшого політичного розви- ту Америки. За вісім літ адміні- страції президента Рузвельта, ми бачили, як його претенсії до все ширшої влади безна-

НІМЦІ В ЄГИПТІ

РИМ. — Італійські газети подали образки з німецької місії, що шойно прибула на італійський фронт до Єгипту. З цього роблять загально висновок, що німці певно бу- дуть помагати італійцям ве- сти війну в Єгипті.

Рівночасно газети кажуть, що англійські сили на Близь- кому Сході мають усього 250, 000 жовніврів та що італійські сили їх значно перевищують.

ОБІЦЮЮТЬ ЗБІЛЬШИТИ ПРОДУКЦІЮ ЛІТАКІВ

ДІТРОЙТ. — Внаслідок кон- ференції, відбутої з членом національної ради в справах зброєння, Вільемом Нудсе- ном, дітройські виробники авт порішили в найкоротшо- му часі взятих до виконання 12,000 воєнних літаків.

ВЕНДЕЛ Л. ВІЛКІ

к а н д и д а т Републіканської Партії на уряд президента Злучених Держав.

ЩЕ ПРО НЕБЕЗПЕКУ ТРЕТОЇ КАДЕНЦІЇ

Третя кандидатура прези- дента Рузвельта на найвище становище у Вашингтоні, ви- кликала чималий спротив се- ред американського народу. Бо крок президента перечер- кує довголітню американську традицію в тому напрямі.

На цей явно протидемокра- тичний та анти-американський шлях спонукали президента Рузвельта ніби випадки в Євро- пі. Бо тим пояснюють його приклонники його ославлену „незаступаємість“ у Білому Домі.

Доктрина про „незаступає- мість“ одної людини є цілком новою в нашому краю. Зате знана вона широко в Європі в диктаторських краях, де дик- татори, жадні влади, при по- мочі цієї думки зуміли глибо- ко вкорінитися при владі. Але- там в Європі, нема свободи, нема вільного слова, лише во- ля поодиноких диктаторів. Там ці ідеї „незаступаємості“ одної людини — може мати примінення. В нас, Богу дяку- вати, панує демократія, в якій кожний горжаний без огляду на його політичні чи релігій- ні переконання, має змогу ви- словлюватися на різні публіч- ні справи та безпосередньо брати участь у публічному житті.

Тому то вважаю цю док- трину одної людини при вла- ді довшє ніж дві каденції скрайньо небезпечною для дальшого політичного розви- ту Америки. За вісім літ адміні- страції президента Рузвельта, ми бачили, як його претенсії до все ширшої влади безна-

станно росли. Ми бачили, як водночас росли публічні дра- ги, часто з ціллю, щоб закрі- пити тим теперішню адміні- страцію при владі.

Припустім, що американська публіка (в що ми не віримо) дійсно повірила, начеб прези- дент Рузвельт був далі конче- ним у Вашингтоні, бо без ньо- го наступить якась національ- на катастрофа. Що станеться по його виборі? Чи не стане його політична машина, з ріж- ними льокальними „басами“, ще сильніша? Що буде, коли він буде у Білому Домі дру- гих чотири роки? Чи в 1944 р. будемо ще мати які вибори? Хіба на те, щоб знов його ви- брати вже четвертий раз пре- зидентом. Ці самі люде, що тепер переконують нас про „необхідність“ третьої каден- ції, будуть це саме говорити й про четверту каденцію, або взагалі перестануть говорити про вибори президента, чи взагалі про вибори.

Як вже ми згадали, небезпе- ка третьої каденції не лежить у самому тільки президенті; за ним тягнеться ціла політич- на машина по цілому краю. Бо якщо буде вибраний Руз- вельт втретє, то значить, що й його політична машина також зміцніється, й її тяжко буде змінити, або зміцнити.

Тоді замість цвітучої репуб- ліки будемо мати партійну диктатуру, яка заледви чи бу- де різнитися від певних режі- мів в Європі.

Якщо тепер буде зломана та свята традиція, що президент повинен бути при владі не більше як 8 літ, то ціле аме- риканське життя готове піти на шлях, яким нині йде Євро- па. І це мусять взяти під ува- гу всі ці американці, що нена- видять диктатуру, монополь та регіментацию. Бо третя каден- ція Рузвельта — це шлях до диктатури, це початок кілца американських волюностей!

Тому 5. листопада 1940. р. буде рішатися велика історич- на хвиля. Америка має вибра- ти, кудю їй іти. За президен- том Рузвельтом — це значить вибрати диктатуру; голосува- ти за Венделем Вілкім — за- нить зберегти Америку від ха- осу та тоталітаризму.

А. Д.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХО- ДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА“.

ВІЛІЯМСТАВНІ І ОКОЛИЦЯ!

ЗАХОДОМ ВІДДІЛІВ 261 І 307 У. Н. СОЮЗУ

—: відбудуться:—

СОЮЗОВІ ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ

Урядників і всього членства з Віліямставн і околиці

В НЕДІЛЮ, 3. ЛИСТОПАДА (NOVEMBER 3, 1940)

зараз по Службі Божій

В ЦЕРКОВНІЙ ГАЛІ,

BLACK HORSE PIKE,

WILLIAMSTOWN, N. J.

На ці збори повинні прийти всі члени, запро- шуючи також своїх приятелів та знайомих, без ріж- ниці, чи вони є членами чи ні. На зборах буде при- сутній організатор В. Загаєвич.

Осип Аркатин і Марія Гульда, секретарі.

УВАГА! НЮ ЙОРК І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

НАДЗВИЧАЙНО ЦІКАВА ЗВУКОВА ФІЛЬМА

ПРАВДИ ВІ

ВОЄННІ ПОДІЇ В ПОЛЬЩІ

з останньої окупації Польщі німецькими військами.

ФІЛЬМА БУДЕ ВИСВІТЛЕНА В

CARPATHA HALL,

217 E. 6th ST., NEW YORK CITY

У ПЯТНИЦЮ, 1. ЛИСТОПАДА (NOVEMBER 1, 1940)

В СУБОТУ, 2. ЛИСТОПАДА (NOVEMBER 2, AND

В НЕДІЛЮ, 3. ЛИСТОПАДА (NOVEMBER 3, 1940)

В ГОДИНІ 2: І 4:30 ПОПОЛ. В ГОДИНІ 6: І 8:30 ВВЕЧЕР.

Ціни місць: Для дорослих 35 ц., для дітей 15 ц.

Фільма представляє дійсні воєнні події в Польщі, фільмовані серед великих небезпек. Не занедбайте єди- ної нагоди її оглянути.

Фільма під управою І. Заблоцького й Т. Слободяна.

ЗА ВІДВАГУ. — Дон Фендрел, 14-літній хлопець з Рай, Нью Йорк, дістав пластунську медалю з рук президента Рузвельта за те, що самий найшов дорогу з лісу.

ШКАГОВСЬКА ХРОНІКА

подає Степан Куропась.

Нову українську церкву посвчено в першу неділю 6. м. на розі 53-тої вулиці і Вестерн на Савт-Сайді. Посвячення доконав російський єпископ Леонтій, а часописи принесли про цю церемонію знімки та описи як про карпато-російське підприємство. Парохіяни новозбудованої церкви, хоч українського роду, в Америці стали карпаторусами і ненавидять Україну як казав Шевченко „гірше ката“.

Польський човен „Полішук“ забрав до Шікаго ще минулого року і стояв на ріці Шікаго біля Рендольф вул. Історія човна, що носить українське ім'я „Полішук“, така: П'ятьох польських скавтів вибралося згаданим човном, довжини 56 футів в подорож довкола світу, щоби ширити добре ім'я Польщі і її „річної флотії“, що то на Поліссю, як весною виїшли ріки з берегів, робила свого роду „маневри“ і вивозила селянське сіно з загрозених водою околиць. Подорож закінчилася в Шікаго, бо Польщі не стало і не було кому „слави добувати“ і нікуди вертати. Стояв човен нечинно повних 9 місяців і можна було його оглядати. Та недавно тому зачали човен малювати і відновляти. Польське Римо-Католицьке „Зедночене“ (за-помогова організація) перебрала „Полішук“ як вишкільний човен для своїх морських скавтів. Звичайно, що не обійшлося без церемоній, промов і посвячення.

Губернатор Генрі Горнер помер 5. жовтня ц. р. Покійник, що ім'я Горнер взяв по своїй мамі (по батькові він Леві) був через 8 літ губернатором, а перед тим довгі роки суддею в пробаційному суді. Останні два роки тяжко нездужав, а держали його при життю штучно. Похорон мав він величавий з гарматними салва-

ми, як командант збройних сил стейту Іллінойс. Лишив всього 50 тисяч доларів маєтку, а що був ще кавалером, то не осиротів ні жінки ні дітей.

Листопадове Свято рішила урядити у нас О. Д. В. У. в першу неділю листопада в селі Шопен Школи як й що року. Приготування до свята вже порблено, концертні сили заангажовані. Головним святочним промовцем буде редактор „Свободи“ п. Євген Ляхович, який з нагоди побуту в Шікаго має дати два відчити в суботу на Савт-Сайді, а в понеділок, дня 4. листопада на Норт-Сайді.

Передвиборча кампанія в нашому місті в повному ході. Ведуть її головні републикани, бо демократи вірять в „лендслайд“, і не дуже журяться. Президент Рузвельт у нас ще не був і не буде. Зате републиканський кандидат Бендел Вилкі був у нас минулого місяця і на його повитання вишло всього 3 тисячі людей. Зате у вівторок, дня 22. жовтня слухало його в „Стедіум“ 25,000 слухачів, а в десятеро стільки на радіо. Місто зробило йому велику овацію, але не обійшлося і без неприємних інцидентів. Якійсь безробітний поцілюв його двома гнилими яйцями. Досі давно того не було, щоби в Шікаго обкидувано людей яйцями. Чин цей осудили також демократи. Українці будуть попарити обі партії, та цього року наші републиканці рухливіші від демократів, устроюють віча, пропагують на радіо, а демократи не мали ще ніодного віча, бо певні поразки. Загально українці в Шікаго обох партій є проти т. зв. третьої каденції (терм) хоч деякі з лояльності до своєї партії будуть її попарити.

3 МУЗИКИ

MUSIC NOTES
Edward W. Wodson.

NEAR-CAPACITY AUDIENCE ENCHANTED BY SONG BEYOND WORDS MYCHAILO HOLYNSKI LIKE CARUSO

Ukrainian Tenor At Margaret Eaton Hall

A large audience in Margaret Eaton Hall last evening heard Mychailo Holynski, Ukrainian tenor, in song recital. His program included lyrics of Baltarovich, Ludkevych, Wachnianyn, Prydatkevych, Lysenko, Nedilsky, Bohykevych, Hayvoronsky and Denza; "Cavaradossi" Aria from Puccini's "Tosca," and encores. Winifred Dowell was at the piano.

The Singer

Mr. Holynski has been called "The Ukrainian Caruso" and the title is no exaggeration. His voice ranges as widely as Caruso's did. Last evening he sang easily an upper C, and in Lysenko's beautiful "Do Not Forget the Days of Spring" he sustained rich vibrant B's two octaves and a semitone below. And all through that compass tone never lost roundness, sweetness and sympathy. He is a dramatic tenor of robust power and brilliance, but there is deep poignancy in his mezzo-voice work. The Puccini aria had intensity in its recitative phrases and splendid impassioned declamation in the closing cadences. The lyrical numbers of the evening were his best offerings. Their music were entirely characteristic, tender and direct and of construction that might be impromptu for its freshness and expression.

His songs

The prevailing mode was minor. "Green Mountains" of Baltarovich was in G Minor; "The Willow Tree" of Ludkevych in same key; "The Beauty" of Wachnianyn was in C Minor; the Lysenko in E. Minor, and so on. And every song was melodic with many exquisite modulations that caught the mood without irritating the listener. Sequences—repeated little phrases in neighboring keys—were frequent and always arresting and effective. Though the listener didn't understand a single word being sung it was impossible to miss the emotion. For Mychailo Holynski is more fortunate than Caruso was. Ukrainian song is like Welsh song and Lancashire song. The tenderness of it is not sentimental but sincere. The intensity of it is not exaggeration of a feeling but depth of an emotion. And Holynski sings like a prophet chanting a faith. Sincere and beautiful song like his is grander than grand opera can be.

THE EVENING TELEGRAM, Toronto, Tuesday, Oct. 15, 1940

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

MOVEMENT STARTS TO ORGANIZE YOUTH AMONG UKRAINIANS

At a mass meeting held Sunday in the Derry Hall, Derry, a movement to organize the Ukrainian American youth of Westmoreland and nearby counties was started. Basil Zahayevich, who is the organizer of the Ukrainian National Organization, was the main speaker.

Mr. Zahayevich, who is laying the plans for the organization of the Ukrainian youth here, lectured on the advantages of fraternal organization and life insurance with the U. N. Association which is the first, largest and financially strongest Ukrainian fraternal Aeneft Order in America. The order, the speaker stated, has at present, 475 assemblies from coast to coast in the United States and in Canada, with its home office in Jersey City, N. J., having been organized on George Washington's birthday, February 22nd, 1894, in Shamokin, Pennsylvania. The speaker said that this country and vicinity presents a wide-open field for youth organization, and expects to have about 10,000 new members enrolled and active in the new youth movement before the convention in May, 1941, in Harrisburg. In touching upon the advantages to be gained from such fraternalization, the lecturer cited the athletic, social, and beneficial as well as political possibilities, and in an effort to combat "ism" through fraternity, he stressed, that greater accomplishments can be achieved by "joint action of a well organized people."

The U. N. Association, the organizer continued, is recognized as being the very basis of Ukrainian American life.

Among other speakers was James M. Underwood, candidate for Congress, from this district, who was wholeheartedly indorsed by the audience.

The meeting lasted from 3 p. m. to 7:30 in the evening. Nestor Corchock, president of the Derry chapter No. 113, acted as chairman of the meeting, and Anthony Skubiak, of the Latrobe chapter No. 61, acted as Secretary of the mass meeting.

The organizer will lecture in Johnstown this Saturday. (LATROBE BULLETIN, Latrobe, Pa.)

МУСКУЛЯРНІ БОЛІ УСУВАЄТЬСЯ СКОРО

Не терпіть мускулярних болів без потреби. Тисячі людей вдовольнялися чудовим звільненням від ревматичних болів, від болів у м'язах, від звичень і болів м'язів, тільки через натирання Пейн-Експеллером. Цей сенсативний лік приносить славетну полегшу скоро. Понад 17 мільйонів пляшок вже продано. Отже, не чекайте. Купуйте Пейн-Експеллер. Питайте за Пейн-Експеллером з якорем на опакуванні.

UKRAINIAN 121

IVAN FRANKO'S "MOSES"

Trans. by Waldimir Semenyina With a biographical sketch of Ivan Franko by Stephen Shumeyko Price 50 cents SVOBODA BOOKSTORE 81-83 Grand Street

ІВАН ЗУБЕНКО

ГАЛИНА

Повість із часів визвольної боротьби.

Галичанка виходить заміж за офіцера української армії з Великої України. Там вона попадає в вир боротьби між українцями й червоними москалями. Ліха доля зводять її й її чоловіка з галичанцями, що служать у більшовиків. Він давно любив свою односельчанку й досі її забути не може. Що сталося, як ця жінка попала йому в руки, а він має владу і в засобах не перебирає?

ЦІНА 45 ЦЕНТИВ.

Замовляйте:

"SVOBODA"
81-83 GRAND STREET,
P. O. BOX 346,
JERSEY CITY, N. J.

ФАРМИ

НА

ПРОДАЖ

ОСІННІ ОКАЗІЇ

ФАРМА 70 АКРІВ, гарне положення на перехресті стейтських доріг у самій містечку в стейті Нью Йорку, гарний дім на 9 кімнат з електрикою і купальнею, великі дерева, овочевий сад, добра оборона, волею, "SILO", курники, земля дуже урожайна, 5 акрів лісу, пасовища. Продається оказійно за \$3,800. Готівка після умови.

ФАРМА, 24 АКРІВ, на добрій дорозі, близько містечка в Нью Джерсі, урожайна земля, 1 акер городу, дім на 6 кімнат, нова оборона і інші будинки. Продає старий американець за оказійну ціну \$2,750.

Маю великий вибір фарм, малих і великих, з інвентарем або без інвентаря, газолінових стацій і інших інтересів до набутих на корисних умовах.

S. WICHLINSKI
235 Driggs Ave., Brooklyn, N. Y.

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ
ПОГРЕБНИК
НА ФІЛІДЕЛФІО
І ОКОЛИЦЮ

МИХАЙЛО НАСЕВИЧ
cor. FRANKLIN & BROWN STS.,
PHILADELPHIA, PA.
Tel. Market 1320
ОБСЛУГА В ДЕНЬ І ВНОЧІ

СЕМЕН П. КАНЯ
Український
ПОГРЕБНИК
Цілий
похорон
навіть за
\$150
433 STATE ST.,
PERTH AMBOY, N.J.
Phone: P. A. 4-4646

МИРОН ЛІТВИН І СИН
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Обслуга шира і чесна.
Main Office:
383 MORRIS AVENUE,
cor. Springfield Ave.,
NEWARK, N. J.
Phone: Essex 3-5347
Branch Office (Chiaia):
969 SOUTH BROAD ST.,
TRENTON, N. J.
Phone: Trenton 8588

ІВАН БУНЬКО
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджує погребми по ціні так
низькій як \$150
Обслуга найкраща.

JOHN BUNCO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY
Dignified funerals as low as \$150.
Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНІМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ
В БРОНКСІ, БРОКЛІНІ, НЬЮ
ЙОРКУ І ОКОЛИЦІ

129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: Orchard 4-2568
BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 PROSPECT AVENUE,
(cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y.
Tel.: Melrose 5-6577

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР,
ХІРУРГ І АКУШЕР
321 E. 18th STREET,
between 1st and 2nd Avenues,
NEW YORK, N. Y.
Tel. GRamercy 5-2410.
Урядові години: рано від 10 до
12. Вечір від 6 до 8, а в неділю
рано від 10 до 12.

ВETERAN РЕЕСТРУЄТЬСЯ. — Давид Емет Барет з Атланти, в стейті Джорджія, зареєструвався до військової служби, не дивлячися на те, що він є ветераном світової війни. Він пішов до війська маючи 15 літ; нині має несповна 36.

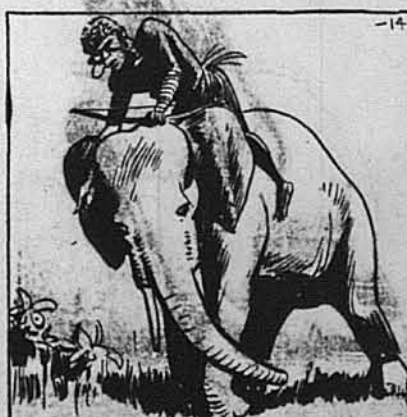
ТАРЗАН, ч. 140. Хлопець і звір.

KEYDO WAS SURPRISED TO FIND HIMSELF ON THE ELEPHANT'S BACK INSTEAD OF BEING DASHED TO THE GROUND.

TOTO STOOD STILL AS IF EXPECTING A COMMAND. "GO!" KEYDO CRIED, TOUCHING HIS HEELS TO THE ELEPHANT'S SIDES.

TOTO TROTTED FORWARD AND KEYDO FOUND HE COULD BE GUIDED BY THE WAVE OF A HAND BEFORE EACH EYE.

THEN THE BOY THOUGHT OF A PLAN. THE ELEPHANT COULD HELP HIM SAVE TARZAN. "GO! GO!" HE SHOUTED EXCITEDLY.

ТАРЗАН, ч. 141. На рятунок.

Кейдо здивувався, що слон, замість кинути його на землю, висадив його собі на хребет.

Тото свояв тепер спокійно немов очікуючи приказу: „Рушай“. Кейдо закричав, торкаючи ногами слонових боків.

Тото потупцював вперед. Кейдо скоро переконався, що слона можна керувати вказуючи рукою перед його очима.

Тепер хлопець плав на добру думку. Слон може допомогти йому врятувати Тарзана. „Спіши, спіши!“ кричав він зворушливо.